

10.9.2019

Oikeusministeriö

**Viite: Lausuntopyyntö VN/4491/2019 julkisuuslain soveltamisalan laajentamista koske-
vasta selvityksestä**

Liikennevakuutuskeskus (LVK) toteaa lakisääteisenä liikennevakuutuksen keskusyhteisönä lausunto-
naan seuraavaa.

Lähtökohtaisesti pidämme hyvänä, että julkisuuslain soveltamisalan laajuutta selvitetään ja täsmenne-
tään. Mikäli julkisuuslain soveltamisalaa päädytään laajentamaan, pidämme kuitenkin tärkeänä huolel-
lista vaikutusarviointia sekä kaikkien sellaisten tahojen kuulemista, joiden velvollisuuksiin tai oi-
keusasemaan ehdotetuilla muutoksilla saattaa olla vaikutusta. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää siihen,
missä laajuudessa julkisuuslakia sovelletaan yksityisoikeudellisiin toimijoihin näiden hoitaessa julkista
hallintotehtävää. Yksityisoikeudellisen yhteisön toiminnasta vain osa voi olla julkisen tehtävän hoita-
mista. Tähän nähden julkisen vallan käyttäminen ja julkisen hallintotehtävän täsmällinen määrittely on
ensiarvoisen tärkeää.

Liikennevakuutuksen suhde hallinnon yleislakeihin

Liikennevakuutuslain (LVL) toimeenpanoon kuuluvista tehtävistä huolehtivat vakuutusyhtiöt, joilla on
oikeus harjoittaa vakuutusyhtiölain (521/2008) tai ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetun lain
(398/1995) mukaan vakuutusluokista annetun lain (526/2008) 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun vahinko-
vakuutusluokan 10 mukaista vakuustointia Suomessa sekä Valtiokonttori ja Liikennevakuutuskes-
kus.

Liikennevakuutuslainsäädännön toimeenpano on pääosin julkisen hallintotehtävän hoitamista,
joka perustuslain 124 §:n edellyttämällä tavalla on lailla annettu yksityisten vakuutusyhtiöiden teh-
täväksi. Osassa toimeenpanoa koskevia tehtäviä on kysymys myös julkisen vallan käytöstä. Vakuu-
tusyhtiöiden toimintaa niiden hoitaessa julkisia hallintotehtäviä sääntelevät liikennevakuutuslain
ohella hallinnon yleislait niiden sisältämien soveltamisalaa ja yksityisen kielellistä palveluvelvolli-
suutta koskevien säännösten nojalla.

Julkisuuslain 4 §:n 2 momentin nojalla liikennevakuutusyhtiöihin ja Liikennevakuutuskeskukseen
sovelletaan julkisuuslakia siltä osin kuin ne käyttävät julkista valtaa. Liikennevakuutuksen toimeen-
panossa yksityisten henkilöiden ja yhteisöjen oikeuksia ja velvollisuuksia koskevaa julkisen vallan
käyttöä ovat korvausasioissa tehtävät päätökset sekä vakuuttamisvelvollisuutta koskevat ratkaisut.
Myös Liikennevakuutuskeskuksen jäsenyhtiön jäsenmaksuvelvollisuutta koskevassa asiassa voi
olla kysymys julkisen vallan käyttämisestä. Sen sijaan vakuutusyhtiöisen liiketoiminnassa, kuten
yhtiöoikeudellisessa päätöksenteossa, hallinnossa, sijoitustoiminnassa tai markkinoinnissa ei ole
kysymys julkisen tehtävän hoitamisesta, vaan yksityisoikeudellisin perustein järjestettävästä toi-
minnasta, johon hallinnon yleislait eivät sovellu.

Liikennevakuutus on yksityisoikeudellinen sopimus, johon sovelletaan oikeustoimilakia ja vakuu-
tussopimuslakia. Tämän liikennevakuutuksen yksityisoikeudellisen luonteen vuoksi on ollut tulkin-

10.9.2019

nanvaraista, miten laajasti hallintolakia sovelletaan liikennevakuutustoiminnan harjoittamiseen. Vaikka korvausasioissa tehtävät päätökset sisältävät julkisen vallan käyttöä, ei tämä kuitenkaan muuta vakuutusyhtiön korvauspäätösten yksityisoikeudellista luonnetta eikä siten päätösten ai-neelliseen sisältöön liittyviä muutoksenhakukeinoja. Tämän vuoksi vakuutusyhtiön korvauspäätös ei ole hallintopäätös eikä se saa oikeusvoimaa hallintopäätöksen tavoin. Liikennevakuutuslakiin perustuvaan vakuutusyhtiön päätökseen ei siten sovelleta hallintolain säännöksiä oikaisuvaati-musmenettelystä, päätöksessä olevan virheen korjaamisesta, eikä säännöksiä hallintopäätöksen sekä muun asiakirjan tiedoksiannosta. Vakuutusyhtiö voi siten hallintolain estämättä oikaista anta-maansa päätöstä, jos se katsoo sen virheelliseksi, mikäli yleiset yksityisoikeudelliset periaatteet ei-vät sitä estä. Hallintolaista ilmeneviä hyvän hallinnon perusteita on kuitenkin katsottu sovelletta-van liikennevakuutuksen toimeenpanossa.

Liikennevakuutuskeskus toimii liikennevakuutuksen toimeenpanon ja kehittämisen yhteiselimenä ja Liikennevakuutuskeskuksen toimintaa koskevista keskeisistä asioista säädetään lailla. Liikenne-vakuutuskeskuksen tehtäviin kuuluu myös eräitä lain toimeenpanoon liittyviä tehtäviä ja näitä teh-täviä hoitaessaan Liikennevakuutuskeskukseen sovelletaan samoja säännöksiä kuin vakuutusyhti-öön.

Työeläkevakuuttamisen ja muu vakuutusliiketoiminta

Oikeusministeriön selvityksessä vakuutustoimialaa on kuvattu ainoastaan työeläkevakuuttamisen nä-kökulmasta. Liikennevakuutusyhtiöitä ei kuitenkaan voi rinnastaa kaikilta osin työeläkevakuutusyhtiöi-hin. Työeläkevakuutuksesta poiketen liikennevakuutus on vahinkovakuutusta ja sen toimeenpanosta huolehtivat vahinkovakuutusyhtiöt harjoittavat myös muuta sellaista vakuutusliiketoimintaa, jossa ei ole miltään osin kysymys julkisen tehtävän hoitamisesta. Lisäksi liikennevakuutusten hinnoittelu tapah-tuu markkinaehtoisesti vapaasti kilpailluilla markkinoilla.

Ehdotetut lainsäädäntömuutokset

LVK kannattaa hallinnon yleislakien soveltamisalan selvittämistä ja selkeyttämistä suhteessa yksityisoi-keudellisiin toimijoihin. Yleis- ja erityislakien välisiä päällekkäisyyksiä tai ristiriitaisuuksia tulisi välttää.

LVK ei kannata julkisuuslain soveltamisalan laajentamista julkista tehtävää hoitavien yksityisomistuk- sessa olevien organisaatioiden osalta, koska toiminnan riittävä julkisuus toteutuu vahinkovakuutusyh-tiöiden osalta nykyisinkin. Julkisuuslain soveltamisalan laajentaminen lisäisi todennäköisesti tulkinta- epäselvyyttä siitä, miltä osin vakuutusyhtiöiden toiminnassa on kysymys julkisen hallintotehtävän hoi- tamisesta ja miltä osin muusta kuin julkisen tehtävän hoitamisesta. LVK:lla ei ole lausuttavaa julkisuus- lain soveltamisalan mahdollisesta laajentamisesta julkishallinnon määräämisvallassa olevat yhtiöihin.

LIIKENNEVAKUUTUSKESKUS

Ulla Niku-Koskinen
toimitusjohtaja